

Zorginstituut Nederland

**Protocol omgaan met gemeentelijke herindeling en de
informatie-uitwisseling in iWmo en iJw**

8 juli 2016

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Doelgroep	3
1.2	Aanleiding	3
1.3	Achtergrond	3
1.4	Inhoud	3
2	Randvoorwaarden	4
2.1	Uitgangspunten	4
2.1.1	Geen of minimale belasting zorgaanbieder	4
2.1.2	Geen conversie	4
2.1.3	Continuïteit zorglevering	4
2.1.4	Continuïteit declaratieverkeer	4
2.2	Afbakening	4
3	Probleembeschrijving	6
3.1	De gemeentecode in het berichtenverkeer	6
3.2	Gevolgen voor het berichtenverkeer en administraties	6
4	Oplossingsrichting	7
4.1	Foutsituaties voorkomen	7
4.2	Voorgestelde oplossing	7
4.3	Oplossingen voor foutsituaties	8
5	Stappenplan	9
5.1	Acties voor gemeenten en zorgaanbieders	9
5.2	Gemeente	9
5.3	Zorgaanbieder	9

1 Inleiding

1.1 Doelgroep

De doelgroep zijn gemeenten die van plan zijn om een herindeling uit te voeren.

1.2 Aanleiding

Tijdens het softwareleverancieroverleg op 19 januari 2016 bleek dat er behoefte bestaat aan standaardafspraken over gemeentelijke herindelingen in samenhang met de gegevensuitwisseling in iWmo en iJw. In het verslag van de bijeenkomst komt de wens voor een protocol bij gemeentelijke herindeling naar voren onder het derde agendapunt: 'Gemeentelijke herindeling per 1-1-2016'.

Daarnaast is een impactanalyse van BMC Advies aanleiding om aandacht te schenken aan gemeentelijke herindeling in verhouding tot het iWmo- en iJw-berichtenverkeer. Het document, dat geschreven is in opdracht van gemeente De Fryske Marren, gaat in op te ondernemen acties in het sociaal domein wanneer de gemeente van naam zou veranderen.

1.3 Achtergrond

In Nederland vinden regelmatig herindelingen plaats op gemeentelijk niveau. Soms gaat het om wijzigingen van gemeentegrenzen. Soms gaat het om fusie: gemeenten worden samengevoegd met een bestaande gemeente of gemeenten gaan samen zodat een nieuwe gemeente ontstaat. Alle herindelingen hebben voor werken met iWmo en iJw tot gevolg dat er gemeentecodes verwijderd of toegevoegd worden.

Een gemeentecode is de unieke identificatie voor gemeenten. Op hun website houdt het CBS de lijst van actuele gemeentecodes bij op de pagina [Gemeentelijke indeling op 1 januari 2016](#).

Gemeentelijke herindeling heeft grote invloed op het gebruik van het berichtenverkeer omdat de routing van berichten naar gemeenten uitsluitend gebaseerd is op de gemeentecode.

De kernvraag is: waar moet de declaratie heen van geleverde zorg die uitgevoerd is in opdracht van een niet meer bestaande gemeente?

Duidelijke (procedure)afspraken tussen gemeenten, zorgaanbieders en andere betrokken partijen – VECOZO, Inlichtingenbureau – zijn noodzakelijk om de verandering in goede banen te leiden.

1.4 Inhoud

Dit document is een handreiking voor zowel gemeenten als zorgaanbieders die iWmo en iJw gebruiken: hoe kunnen zij zo efficiënt en effectief mogelijk omgaan met gemeentelijke herindeling? Het document is bedoeld voor zowel leveranciers van software aan gemeenten en zorgaanbieders als de gemeenten en zorgaanbieders zelf. In deze handreiking schetsen we de randvoorwaarden, geven we een probleembeschrijving en een oplossingsrichting. We besluiten met een stappenplan om tot snel resultaat te komen.

Hebt u vragen over of verbetervoorstellen bij deze handreiking? Neemt u dan contact op met het Beheerteam iStandaarden via info@istandaarden.nl.

2 Randvoorwaarden

2.1 Uitgangspunten

2.1.1 *Geen of minimale belasting zorgaanbieder*

De zorgaanbieder moet zo min mogelijk hinder ondervinden van de gevolgen van de gemeentelijke herindeling. De redenen hiervoor zijn:

1. Het aantal betrokken gemeenten is veel lager dan het aantal betrokken zorgaanbieders dus aanpassingen zouden zoveel mogelijk of enkel en alleen bij de gemeente uitgevoerd moeten worden;
2. De afstemming en coördinatie is eenvoudiger voor de gemeenten omdat er minder partijen actief betrokken hoeven te worden; 3. De gemeente is de initiator.

2.1.2 *Geen conversie*

Conversies zijn vaak complex, vragen afstemming, moeten gebouwd en getest worden. 'Geen conversies' heeft daarbij de voorkeur; niet bij de gemeente en niet bij de zorgaanbieder.

De oplossing wordt gezocht binnen de bestaande berichtenverkeerprocessen.

2.1.3 *Continuïteit zorglevering*

De gemeentelijke herindeling mag geen invloed hebben op de continuïteit van de zorglevering. Als gemeenten samengaan en hun zorgadministraties worden geïntegreerd, bestaat het gevaar dat de zorgtoewijzingen niet goed worden overgezet of omgezet.

2.1.4 *Continuïteit declaratieverkeer*

De gemeentelijke herindeling mag geen invloed hebben op betalingen. De zorgaanbieder moet gedurende de overgangperiode geen vertraging van betaling door de gemeente ondervinden.

2.2 Afbakening

Dit document beschrijft uitsluitend de voorkeurswerkwijze voor de gegevensuitwisseling in de Wmo en in de Jeugdzorg. De gemeenten zelf moeten uiteraard ook niet-berichtenverkeersspecifieke wijzigingen doorvoeren, zoals aanpassing van systemen en documentsjablonen voor interne en externe communicatie. Dergelijke zaken vallen buiten de scope van deze handreiking.

Bovendien moeten gemeenten met diverse externe partijen afspraken maken en wijzigingen doorgeven.

In de tabel op pagina 5 staan de belangrijkste partijen en hun acties.

Partij	Actie
CAK	<ul style="list-style-type: none"> • Doorgeven van de nieuwe gemeentenaam • Alle gegevens opnieuw aanleveren onder de nieuwe gemeentenaam • Nieuwe overeenkomsten opstellen en opsturen • Autorisaties en certificaten verkrijgen voor extranettoegang • Gewenste tijdspaden doorgeven: wanneer de oude gemeente(n) afsluiten?
	<ul style="list-style-type: none"> • Punt van aandacht is dat het CAK werkt met vierwekelijkse periodes.
CBS	<ul style="list-style-type: none"> • Doorgeven nieuwe gemeentecode • Nieuwe inloggegevens krijgen
Inlichtingenbureau (GGK)	<ul style="list-style-type: none"> • Doorgeven van wijzigingen in iWmo- en iJw-berichtenverkeer • Doorgeven van wijzigingen in CORV-berichtenverkeer • Gewenste tijdspaden doorgeven: wanneer de oude gemeenten afsluiten? • E-herkenning opnieuw aanvragen in geval van een nieuwe gemeente, waarvoor een gemeentecode nodig is • Gebruikers opnieuw opvoeren in geval van een nieuwe gemeente • Voor de overgangperiode samenwerkingsverbanden vastleggen zodat berichten voor verschillende gemeenten doorgestuurd worden naar eenzelfde gemeentesysteem
Raad van de Kinderbescherming	<ul style="list-style-type: none"> • Doorgeven van de wijziging van de gemeentecode aan de Raad van de Kinderbescherming en de wijziging ook testen
SVB	<ul style="list-style-type: none"> • Doorgeven van de wijzigingen • Gebruikers opnieuw opvoeren in geval van een nieuwe gemeente
Zorgaanbieders	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe contracten opstellen • Communiceren van de voorgestelde wijzigingen en aanpak
Softwareleverancier van gemeenten	<ul style="list-style-type: none"> • Benodigde aanpassingen of conversie doorgeven in de bestaande systemen

3 Probleembeschrijving

3.1 De gemeentecode in het berichtenverkeer

In de zorgdomeinen Wmo en Jeugdwet wordt het merendeel van de aangevraagde en toegewezen zorg en ondersteuning gecommuniceerd via het iJw- en iWmo-berichtenverkeer. De zorgaanbieder vraagt zorg en ondersteuning aan en stuurt een toewijzing naar de zorgaanbieder. De zorgaanbieder stuurt een ontvangstbevestiging en legt de gegevens vast.

Als de zorgaanbieder met de zorg aan de cliënt begint, wordt een 'startzorg-bericht' (StaZo) naar de gemeente gestuurd. Wordt de zorg beëindigd, dan stuurt de zorgaanbieder een 'stopzorg-bericht' (StoZo). StaZo's en StoZo's worden verstuurd wanneer de aanbieder met de gemeente heeft afgesproken dat er gebruikgemaakt wordt van deze regieberichten. Tijdens of na afronding van de verleende zorg vindt uitwisseling plaats van een of meer declaraties of facturen.

Op basis van de gemeentecode vinden de berichten hun weg naar de juiste gemeente. De routing gebeurt op basis van de gemeentecode die meegestuurd is met de originele zorgtoewijzing of met het verzoek om toewijzing.

3.2 Gevolgen voor het berichtenverkeer en administraties

Een wijziging van de gemeentecode heeft grote invloed op de verwerking van vervolgerichten van lopende zorgtrajecten. Wordt geen rekening gehouden met de gemeentelijk herindeling, dan gaan administraties van de gemeente en zorgaanbieders onherroepelijk uit de pas lopen. In het berichtenverkeer kan dat leiden tot deze foutsituaties:

1. Retourberichten worden mogelijk naar niet meer bestaande gemeenten gestuurd;
2. StaZo's worden mogelijk naar niet meer bestaande gemeenten gestuurd;
3. StoZo's worden mogelijk naar niet meer bestaande gemeenten gestuurd;
4. Declaraties of facturen worden mogelijk naar niet meer bestaande gemeenten gestuurd;
5. Correcties op declaraties of facturen worden mogelijk naar niet meer bestaande gemeenten gestuurd.

4 Oplossingsrichting

4.1 Foutsituaties voorkomen

In dit hoofdstuk beschrijven we een oplossingsrichting voor de vijf foutsituaties van paragraaf 3.2 *Probleembeschrijving*. Wat kunnen we doen om te voorkomen dat fouten ontstaan bij de gegevensuitwisseling doordat onvoldoende afstemming plaatsvindt tussen gemeenten en zorgaanbieders bij een gemeentelijke herindeling?

4.2 Voorgestelde oplossing

De oplossing is gebaseerd op de uitgangspunten in hoofdstuk 2: lage belasting van de zorgaanbieder en gebruikmaken van bestaande infrastructuur en processen. De essentie van de oplossing:

1. Alle actuele zorgtoewijzingen onder de oude gemeente(n) worden beëindigd met een einddatum in de toekomst maar vóórdat de oude gemeente ophoudt te bestaan;
2. Alle actuele zorgtoewijzingen worden opgevoerd onder de nieuwe gemeente met een startdatum *direct na* de voorgaande einddatum. Dit garandeert een naadloze aansluiting;
3. De individuele zorgaanbieders ontvangen in hun systeem een beëindiging van de zorgtoewijzing vanuit de oude gemeente;
4. De individuele zorgaanbieders ontvangen in hun systeem een 'nieuwe' zorgtoewijzing vanuit de nieuwe gemeente.

De figuur toont de overgangsscenario's en de periode waarin zorgtoewijzingen overgezet kunnen worden.

Toelichting

- De diepblauwe balken zijn zorgtoewijzingen die gestart zijn door de oude gemeente.
- Zorgtoewijzingen die overgezet moeten worden, kunnen beëindigd worden zodra de nieuwe gemeente start en totdat de oude gemeente ophoudt te bestaan.
- De onderste balk laat zien dat zorgtoewijzingen op natuurlijke wijze kunnen eindigen bij de oude gemeente en hoeven dus niet overgezet te worden.
- De oude gemeente stuurt geen toewijzingen meer vanaf het moment dat de nieuwe gemeente operationeel is.

4.3 Oplossingen voor foutsituaties

Met de voorgestelde oplossingen kunnen de foutsituaties in paragraaf 3.2 *Gevolgen voor het berichtenverkeer en administraties* worden opgelost. Zie de tabel.

Foutsituatie	Oplossing
1. Retourberichten worden mogelijk naar een niet geldige gemeente gestuurd en leiden tot uitval.	<p>Als er een retourbericht gestuurd wordt, dan moet dit binnen drie werkdagen plaatsvinden: buiten of binnen het berichtenverkeer.</p> <p>De oplossing beschrijft een overgangperiode waarbij zowel de oude als de nieuwe gemeente geldige gemeenten zijn in het berichtenverkeer.</p> <p>Deze foutsituatie komt dus niet voor.</p>
2. Startzorg-berichten worden mogelijk naar een ongeldige gemeente gestuurd en leiden tot uitval.	<p>Een startzorg-bericht wordt na maximaal vijf werkdagen gestuurd.</p> <p>De oplossing beschrijft een overgangperiode waarbij zowel de oude als de nieuwe gemeente geldige gemeenten zijn in het berichtenverkeer.</p> <p>Deze foutsituatie komt dus niet voor.</p>
3. Declaraties of facturen worden mogelijk naar een ongeldige gemeente gestuurd en leiden tot uitval.	<p>De oplossing beschrijft een overgangperiode waarbij zowel de oude als de nieuwe gemeente geldige gemeenten zijn in het berichtenverkeer.</p> <p>Deze situatie wordt opgevangen met een ruime overgangperiode waarin nog declaraties verstuurd kunnen worden op de oude gemeentecode.</p> <p>Hoe langer deze periode is, bijvoorbeeld een half jaar, hoe kleiner de kans op fouten. Op dezelfde manier kan omgegaan worden met correcties op eerder gestuurde declaraties.</p> <p><i>Correcties op facturen na de overgangperiode kunnen niet meer via het berichtenverkeer verwerkt worden.</i></p>
4. Stopzorg-berichten worden mogelijk naar een ongeldige gemeente gestuurd en leiden tot uitval.	<p>Een stopzorg-bericht wordt gestuurd op lopende toewijzingen. Dit kan voor de oude of nieuwe gemeente gelden.</p> <p>Doordat alle zorgtoewijzingen of bij de oude of de nieuwe gemeente lopen is het in feite niet mogelijk om een stopzorg te sturen naar de verkeerde gemeente.</p>

5 Stappenplan

5.1 Acties voor gemeenten en zorgaanbieders

Dit hoofdstuk beschrijft gedetailleerd *voor de berichten in de informatie-uitwisseling* welke stappen de gemeente en zorgaanbieder moeten zetten om adequaat om te gaan met de gevolgen van gemeentelijke herindeling.

5.2 Gemeente

1. De gemeenten publiceren en communiceren aan alle zorgaanbieders zo vroeg mogelijk dat er een gemeentelijke herindeling plaats gaat vinden.
  - a. Door de definitieve gemeentecodelijst zo vroeg mogelijk te publiceren, kunnen de beheerders van de software de nieuwe gemeentecode en naam toevoegen aan het zorgaanbiedersysteem;
  - b. Minimaal twaalf weken voor de daadwerkelijke overgang begint de externe communicatie over de herindeling.
2. De gemeente organiseert een of meer bijeenkomsten waarin deze handreiking wordt toegelicht.
3. De gemeente communiceert met het Inlichtingenbureau/GGK wat de gewenste planning is en welke veranderingen plaats moeten vinden:
  - a. Opgeven van de betrokken gemeenten;
  - b. Aangeven hoe lang 'oude' gemeenteberichten nog doorgestuurd mogen worden.
4. De gemeente sluit alle lopende zorgtoewijzingen af die nog actief zijn na de gewenste afsluitdatum. De status luidt: '07 - Wijziging verantwoordelijke gemeente'. Voor een soepele overgang moet hiervoor een natuurlijk of logisch moment gekozen worden:
  - a. De laatste dag van het jaar;
  - b. De laatste dag van de maand;
  - c. De laatste dag van een CAK-periode;
  - d. Zorgtoewijzingbeëindigingen hoeven niet per se allemaal tegelijk gestuurd te worden. Gespreide uitvoering belast mensen en systemen minder.
5. De gemeente 'heropent' lopende zorgtoewijzingen op basis van de nieuwe gemeentecode
  - a. Dit zou op de eerste dag van het nieuwe jaar kunnen zijn;
  - b. Het sturen van nieuwe zorgtoewijzingen hoeft niet per se in een keer plaats te vinden. Gespreide uitvoering belast mensen en systemen minder.
6. De gemeente verwerkt declaraties op de oude gemeentecode zo lang mogelijk om:
  - a. Correcties op eerdere declaraties zo lang mogelijk automatisch te kunnen verwerken;
  - b. Nagekomen declaraties zo lang mogelijk automatisch te kunnen verwerken.

5.3 Zorgaanbieder

1. De nieuwe gemeente met gemeentecode en omschrijving moet opgevoerd worden in het systeem.

2. De contractafspraken met de nieuwe gemeente moeten worden opgevoerd in het systeem.
3. De zorgaanbieder ontvangt een (groot) aantal zorgtoewijzingen die beëindigd zijn.
4. De zorgaanbieder ontvangt een (groot) aantal nieuwe zorgtoewijzingen ter vervanging van de beëindigde zorgtoewijzingen. *Dit is administratief extra werk, het kan beperkt worden door geen startzorg-bericht te sturen.*
5. De financiële afhandeling verloopt automatisch correct omdat de zorgaanbieder declareert op actuele beschikkingen en niet op afgesloten beschikkingen.

Hebt u vragen of verbetervoorstellen bij deze handreiking? Neemt u dan contact op met het Beheerteam iStandaarden via info@istandaarden.nl.